

TIS Stockholm
Entreprenörskap
Ht 2016

Namn:
Klass:

Entreprenörer förändrar världen

Skriv om en entreprenör eller innovatör

Ta reda på vad någon av följande entreprenörer/innovatörer gjort. Du ska även förklara och motivera om de, i första hand, var forskare, uppfinnare eller entreprenörer. Skriv dina svar som löpande text i ett dokument. Du kan använda vilken ordbehandlare du vill så länge du levererar din text i pdf-format.

Formalia: 12punkter, 1-1 ½ sida, ev. rubriker, enkelt radavstånd och källförteckning.

Uppgiften bifogas på progress. OBS. du behöver ändra till **pdf-format** innan du bifogar uppgiften!

Din text ska ta upp och förklara:

- behov
- lösning
- teknik
- ekonomi(omsättning)
- samhällsnytta
- kort biografi
- uppfinnare eller entreprenör eller båda
- länkar(kopiera in vilka källor du använt)

Välj från förslagen i listan eller hitta någon entreprenör/innovatör som du tycker verkar intressant.

- Håkan Lans
- Johan Staël von Holstein
- Niklas Zennström,
- Carl Edvard Johansson
- William Shockley
- Bill Gates
- Jonas Birgersson
- Alfred Nobel
- Refat el Sayed
- Monica Lindstedt
- Jan Stenbeck
- Yngve Bergqvist
- Putte Svensson
- Östen Mäkitalo
- Daniel Ek och Martin Lorentzon
- Ruben Rausing
- Hellmuth Hertz
- Stina Ehrensvärd
- Markus Persson
- Filippa Knutsson
- Nikola Tesla
- Elon Musk

Centralt innehåll:

Entreprenörskapets betydelse för individer, organisationer, företag och samhällen inom områden som är relevanta för elevernas utbildning.

Betygskriterier:

Betyget E

Eleven redogör **översiktligt**, med hjälp av några exempel, för vad entreprenörskapet innebär för individer, organisationer, företag och samhällen. Dessutom diskuterar eleven **översiktligt** sambandet mellan entreprenörskap och samhällsutveckling.

Betyget C

Eleven redogör **utförligt**, med hjälp av några exempel, för vad entreprenörskapet innebär för individer, organisationer, företag och samhällen. Dessutom diskuterar eleven **utförligt** sambandet mellan entreprenörskap och samhällsutveckling.

Betyget A

Eleven redogör **utförligt och nyanserat**, med hjälp av några exempel, för vad entreprenörskapet innebär för individer, organisationer, företag och samhällen. Dessutom diskuterar eleven **utförligt och nyanserat** sambandet mellan entreprenörskap och samhällsutveckling.

Deadline/senast inlämning: Du får två lektioner på dig för att slutföra uppgiften.

Lycka till!

Nedan finner du först ett exempel på en lämplig källa i form av en tidningsartikel. Därefter kommer ett exempel på en text skriven av eleven Anna.

NGVAR KAMPRAD – GRUNDAREN AV IKEA

IKEA Kungens Kurva

Byggandet av möbelvaruhuset i kungens kurva i mitten av 1960-talet var en jätteinvestering för Ikea och innebar ett stort risktagande. Men med facit i hand kan konstateras att det blev bingo.

Den 18 juni 1965 öppnade Ikeas gigantiska möbelvaruhus i Kungens Kurva söder om Stockholm. Det var redan då världens största möbelaffär och har alltsedan starten varit företagets flaggskepp. Investeringen blev 17 miljoner kronor, en jättesatsning för ett företag som då omsatte 75 miljoner kronor. Ett stort risktagande – hade det inte lyckats hade det kunnat få förödande konsekvenser. Men det blev en fullträff. Det stora varuhuset vid motorvägen söder om huvudstaden, då 31 000 kvadratmeter stort – i dag 55 000, blev Ikeas verkliga genombrott på marknaden.

Ikealedningen hade budgeterat en första årsomsättning på 35 miljoner kronor för det nya varuhuset, vilket man egentligen tyckte var väl optimistiskt, men resultatet blev nästan det dubbla. Företagets omsättning tog ett jätteskutt uppåt och nådde 1966 runt 150 miljoner, tjugofaldigad på tio år. Marknadsandelen i Sverige blev detta året runt tio procent (i dag är den uppåt 30 procent). ”Kurvan” som varuhuset kallas internt blev en formidabel vinstmaskin. Man uppger inga resultatsiffror, men det sägs att andra handlare skulle bli gröna av avund om de fick veta. Kungens Kurva omsätter i dag cirka 1,7 miljarder kronor och sysselsätter nära tusen personer.

Nytänkande

Viktiga delar av konceptet grundlades här, såsom ”potatisåkerstrategin”, det vill säga lokalisering utanför staden på en stor och relativt sett billig tomt med stora parkeringsmöjligheter, omfattande inslag av självbetjäning, en stor restaurang med mycket småländsk husmanskost på menyn, inklusive de klassiska köttbullarna (Kamprads tanke var att ingen storhandlar med tom mage), lekrum för barnen med ett färgglatt hav av plastbollar att hoppa i, med mera. Man kan säga att dagens Ikea i mångt och mycket formades här. Efter starten av ”Kurvan” har det mest skett marginella förändringar.

Även arkitektoniskt är Kungens Kurva resultatet av ett nytänkande – en rund byggnad med inspiration från Guggenheimmuseet i New York. Bidragande till den stora succén var givetvis att varuhuset förlades mitt i miljonprogrammet – under en kort tid byggdes det 100 000 lägenheter i förortsområdena runt Kungens Kurva. Den ökande bilismen bidrog självklart till framgången (Ikea sålde takräcken till självkostnadspris). Det stora varuhuset blev ett populärt utflyktsmål, det lär vara få stockholmare som inte besökt Kungens Kurva någon gång. Filmen ”Jönssonligan dyker upp igen” från 1986 kom att ge litet extra PR. Ligan under ledning av geniet Charles-Ingvar ”Sickan” Jönsson (Gösta Ekman) försöker sig på ett rån på Ikeavaruhuset, med blandat resultat. År 2010 blev det för övrigt allvar, då rånades varuhuset på riktigt.

Brand ledde till förnyelse

Men projekt Kungens Kurva höll på att sluta med förskräckelse. Den 5 september 1970 utbröt en brand på taket. En reklambanderoll hade slitits loss och lindat sig kring den stora neonskylten. Kamprad själv fick beskedet om branden genom ett telefonsamtal en söndagsmorgon till Medelhavsön Sardinien där paret Kamprad befann sig på en veckas semester. Han fick ta första bästa plan hem till Sverige. Branden blev ändå inte så förödande som man först befarade. Skadorna blev betydande, men inte katastrofala. Det blev efter en tid brand-rea, och 8 000 personer köade, somliga väntade hela natten.

En kundfamilj ordnade kräftska i sin Volvo Duett, och både Ingvar Kamprad och varuhuschefen Hans Ax lär ha blivit inbjudna. Branden i Kungens Kurva var givetvis en prövning; det stora varuhuset svarade vid den här tidpunkten för en stor del av Ikeas omsättning. Men Hans Ax, numera pensionerad, säger att branden också blev startskottet för en förnyelse.

– Vi fick möjligheter att rätta till brister som framkom under femårs-perioden från starten av varuhuset.

Bland annat infördes omfattande självbetjäning även för större och tyngre artiklar, kunderna släpptes helt enkelt in på lagret. Sensationellt då, när självbetjäning över huvud taget var ganska nytt. Trygg-Hansa betalade 23 miljoner i ersättning vilket blev ett bra tillskott även till täckande av inkomstbortfallet. I mars 1971 öppnade ett ombyggt och renoverat varuhus med ett ytterligare finslipat koncept. Motgång hade vänts till framgång, i känd Kampradstil. Kungens Kurvahuuset är nu mer än någonsin en magnet, och sönerna Kamprads Ikano bygger ett stort köpcentrum intill möbelvaruhuset. Ikeahuuset ska bli ett så kallat ankare och dra kunder även till köpcentret, och köpcentret ska dra besökare till Ikea. Familjen Kamprad har anledning att gnugga händerna.

<http://naringslivshistoria.se/wp-content/uploads/2015/10/Nummer-1-2014.pdf>

Förkortad version av läraren. I länken finns hela artikeln.

-

Stellan Björk
har skrivit boken "IKEA på väg mot framtiden"
tillsammans med Lennart Dahlgren, i många år nära
medarbetare till Ingvar Kamprad. Boken utkom hösten 2013

Exempel på en källa (tidningsartikel) och därefter en typisk elevtext.

I

Annas exempel:

Jag har valt att skriva om Ingvar Kamprad eftersom han är en stor entreprenör och företagare. Kamprad startade Ikea och genom hans innovativa idéer bland annat med möbler som man själv sätter ihop hemma, så har hans företag blivit världskänt.

År 1965 öppnade det första stora Ikea-varuhuset vid Kungens Kurva, men långt före detta och alla framgångar så strävade Kamprad efter att göra något utöver det vanliga.

Allt började när han som 5-6-åring cyklade runt i byn och sålde småprylar som tändstickor med mera. Långt senare, år 1943 grundades Ikea, då som ett postorder-företag, utan några butiker. Den första Ikea-katalogen kom 1951 och två år senare köpte Kamprad en snickerifabrik i småländska Älmhult. Syftet var att svenska folket lätt kunde beställa möbler och få hem dem i platta paket som de sedan själva skulle sätta ihop. Detta istället för att åka till ett stort möbel-varuhus och inhandla stora och dyra möbler.

Hans sätt att tillverka och sälja möbler var något nytt och uppfinningsrikt som ledde till stora framgångar, men vägen kantades av problem bland annat så blev han utsatt för bojkotter och blev förbjuden att delta på möbelmässor och liknande. Detta ledde i sin tur till att han fick söka sig utomlands för att få tag på leverantörer, men det var något positivt. Kamprad kunde nu behålla sina låga priser på sina möbler, vilket var ett vinnande koncept.

Hur bra går det då för Ikea ekonomiskt? Idag räknas Ingvar Kamprad som en av världens rikaste personer och tidigt rönste hans företag framgång. ”Företagets omsättning tog ett jätteskutt uppåt och nådde 1966 runt 150 miljoner, tjugofaldigad på tio år”(Ingvar Kamprad – grundaren av Ikea, Stellan Björk, 2014). Idag omsätter Ikea vid Kungens Kurva cirka 1,7 miljarder kronor och sysselsätter nära tusen personer.

Förutsättningarna för att det har gått så bra för Ikea kanske kan bero på att det inte bara är en möbelaffär. Idag kan man också köpa inredningsartiklar, typiskt svensk mat i deras ”sidestore” och det finns en restaurang som erbjuder bra husmanskost till låga priser. Företaget riktar sig till alla, men kanske främst till familjer då det också finns mycket för barnen; barnpassning med bollhav och rithörna, men även leksaker att köpa.

Idag tror jag många familjer ser Ikea som ett utflyktsmål en lördag eller söndag.

Ingvar Kamprad skapade alltså därmed något nytt och innovativt och som var rätt i tiden. Han kom med en ny idé som förvandlades till succé och är idag mångmiljonär. Man kan nog kalla honom en framgångsrik entreprenör.

<http://naringslivshistoria.se/wp-content/uploads/2015/10/Nummer-1-2014.pdf>